

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение учреждение
средняя общеобразовательная школа села Аянгаты Барун-Хемчикского кожууна

СОГЛАСОВАНО
Зам. директора по УВР
МБОУ СОШ с. Аянгаты
Сергеев /Ооржак Е.С./
«26 » 2023 г

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

по литературному чтению на родном (тувинском) языке, 3 класс

Уровень образования : *начальное образование*

Уровень: *базовый*

Всего часов на изучение программы : 68

Количество часов в неделю :2

Разработчик : *Монгуш Ольга Окпан-ооловна, учитель начальных классов*

Программа разработана на основе Федерального закона от 29.12.2012 № 273 ФЗ «Об образовании в РФ», требований к результатам освоения федеральной образовательной программы начального общего образования, примерной и авторский программы для общеобразовательных учреждений, авторов учебников А.К.Ойдан-оол «1-4 класстарга тыва дыл болгаш номчулга программасы 2000г», учебника «Литературлуг номчулга» 3 класс, Л.С.Кара-оол для образовательных учреждений.

Аянгаты – 2023

**3-ку класстын оореникчилеринге
«Литературлуг номчулгага» ажылчын программа
Эртемни оорениринин туннелдери**

Бот-тускайлан (личностуг) хевирлеттинген турар билиглери:

- ооредилгенин чедишкинниг болурунун чылдагаанын тып билири
- бодунун ажылын туннеп, унелеп билири
- бодунун торээн чуртунга болгаш чонунга оон амыдырал-чуртталгазынын хамаарылгазын шингээдип алыр
- оске чоннарнын ниити мозу-шынарынын, моральдыг нормаларынын талаларын билип алыры
- бодунун-даа, оске чоннун кижилеринин-даа кылган чуулдерини эки, багай талаларынын уг-шиин тып билири
- моральдыг болгаш этиктиг негелделерге дууштур аажы-чанын таарыштырып, эде тургустунуп билири
- оске кижилернин сеткил-хоонун улежип, сагыш човаачал болуру
- уран-чечен культура-биле таныжып тура, чараш овур-хевирни эскерип коруп, шилип билири, ол овур-хевирге домейлежип кижизиттинери
- ооредилге, эртем-билигже чуткулдуу

2-4 класстарның өөреникчилериниң билииниң **предметтиг** хевирлеттинген турары:

- Ытыкыр, сымыранып, иштинде сөзүглелди бодунуң билип алыр шаа-биле дүрген номчууру.
- Сөзүглелдин хевирлерин литературлуг негелделерге дүүштүр (шын адалга, бижик демдектерин, логиктиг ударениени сагып) номчууру.
- Сөзүглелдин адынга болгаш бердинген чуруктарынга даянып, ооң утказын баш удур даап бодаары.
- Номчаан чүүлүнүң кол сөстөринге даянып, утказын бодунуң сөзү-биле дамчыдып билири.
- Болуушкуннарның болуп турар аайы-биле дес-дараалашкаан сагып чугаалаары.
- Сөзүглелди кезектерге утказының аайы-биле чарып, башкының дузазы-биле бөдүүн болгаш нарын план тургузуп, кезек бүрүзүңге база бүдүн сөзүглелге хамаарышкан айтырыгларны тургузуп билири.
- Номчаан чүүлүн долузу-биле, кысказы-биле, шилилгелиг, диалогтарны медээ домактары-биле солуп, чүвөлөрнүң овур-хевирин деңнеп, чугаалап билири.
- Номчуур номунуң титулдуг арынын, аннотациязын, эге база түңнел сөзүңге даяныры.
- Хереглээн номун алфавиттиг каталогтан тып, библиотекада бар номнарны ажыглап өөренири.
- Справочниктер, энциклопедиялар, уругларга хамаарышкан журналдарны ажыглап билири база кыска аннотацияларны сүмелээн номнарга тургузары.
- Номчаан материалында кол маадырларның мөзү-шынарларын кижиниң алдынар ужурлуг дүрүмнери-биле деңнээри.

2-4 класстарнын өөреникчилериниң чугаа чорудулгазының болгаш медээлер-биле ажылдаарының (**метапредметтиг**) хевирлеттинген турары:

- утка болгаш дыл-домааның талазы-биле чедингир сөзүглелди үн доктаашкыны, интонация болгаш номчулганын дүргенин барымдаалап шын, медреселдиг, аянның номчууру;

-таныш эвес сөзүглелди номчуурунун дургени I-ги чартык чылда 2-ги класска 35-45 хире сос, II-ги чартык чылда 2-ги класска 55-60 хире сос, 3-ку класска 65-70 хире сос, 4-ку класска 1 минутада 75-90 хире сөс;

- чогаалдың адынга болгаш аңаа хамаарыштыр чураан чуруктарга даянып алгаш, чогаалдын кол утказын тодарадып билири;

- чогаалдың темазынга, кол утказынга, идеязынга хамаарышкан монологтарны (үзүндүлөрнү, абзацтарны) дыңналдыр номчууру, доктаадып алыры;

- улуг эвес созуглелди ангы-ангы кезектерге чарып, кезек бурузунге ат чогаадыры; башкынын дузазы-биле созуглелге план тургузары база созуглелге болгаш оон кезектеринге хамаарышкан айтырыгларны тургузуп билири;

- номчаан чуулунун утказын делгеренгей долу дамчыдары болгаш кыска-биле допчулап чугаалаары, справочниктер, энциклопедиялар болгаш уругларнын сеткуулдери-биле ажылдап билири;

- чогаалдын кол маадырларынын чугаазынын утказын, аянын, чуну кылып турарын барымдаалап, оларга үнелел бээри;

Оореникчилерге хевирлеттинген турар ужурлуг билиглер:

- номчаан чогаалынга хамарышкан бодунун узел-бодалын бодунун состери-биле аас болгаш бижимел хевирге дамчыдары;

- созуглелде чугула утка илередир состу ылгап билири, баштай иштинде номчааш, оон соонда аянын ыткыкы номчууру;

- чечен чогаалдарнын хевирлери-биле (жанрлар) практикти таныжылга; басня, оон онзагай талалары-биле таныжары;

- авторнун бодалын, кол маадырларнын овур-хевирин, хевир-дурзузун, аажы-чанын, оларнын чуну кылып турарын, амыдырал-чуртталгазын тодарадып билири;

- авторнун кол маадырларынга хамаарылгазын тодарадып, чугаалап билири;

- авторнун кол маадырларынга хамаарылгазын тодарадып, чугаалап билири;

- жанрларны деннеп тургаш, ылгап билири (тоол-басня, тоол-тоолчургу чугаа, тоол-чечен чугаа)

А) Ушкарып-башкаларынын **(регулятивтиг)**.

Өөреникчилерге хевирлеттинген турары:

-өөренип турар эртемниң тема, бөлүк аайы-биле кол сорулгаларын, утказын угаап билири;

- башкының удуртулгазы-биле бердинген даалгаларны кууседип өөренири;

-бот хыналданы, удур-дедир хыналданы болгаш бодунуң, эштериниң ажылын үнелеп билиринге өөренири;

Өөреникчилерге хевирлеттинер аргалары:

-башкы-биле демниң ажылдажышкың үезинде чечен чогаалды өөренип шиңгээдип алырда чаа-чаа сорулгаларны салып билири;

-кылып турар ажылдарың ажыл үезинде болгаш ажыл соонда шын азы шын эвес кылып турарын боду сайгарып, шинчилеп билири;

-номчулга талазы-биле бодунуң ажылын планнап билири.

б) Эртемге сонуггалын ханыладыры-биле чоруттунган ажылдарның түңнелинде **(познавательный)**

Өөреникчилерге хевирлеттинген турары:

-өөредилге даалгаларын күүседип турар үеде херек ужурлуг медээлерни немелде номнар, статьялар болгаш энциклопедиялардан тып билири;

-бодунуң назы-харынга дүүштүр янзы-буру словарьларга, справочниктерга даянып билири;

-дылдың негелдерин күүседирде янзы-бүрү схемаларны, модельдерни, символ-демдектерни ажыглап билири;

-белен таблицаларны, схемаларны, сөзүглелдерни немээри;

Өөреникчилерге хевирлеттинер аргалары:

- Библиотека болгаш Интернет дузазы-биле херек билиглерни тып, ажыглап билири;
- аас болгаш бижимел чугааны шын болгаш медреселдиг-биле тургузуп билири;
- болуушкуннарны логиктиг (бодамчалыг) сайгарылгага даянып дамчыдып билири;
- алган медреселерни сайгарып, критикалап билири;

В) Өөреникчилериниң бот-боттарының аразында харылзажырынга хамаарыштыр хевирлеттинген турар билиглери (**коммуникативтиг**):

- аас чугаага диалогту ажыглап билири;
- аңгы-аңгы бодалдарны өөренип, сайгарып билири болгаш чаңгыс аай түңнелге келиринге өөредери;
- бот туружун болгаш бодалын быжыглап чаңчыгары;
- билдинмес чүвелеринге айтырыгларны салып билири;
- коммуникативтиг сорулгаларны шийтпирлээринге дылдың аргаларын чедимчелиг ажыглаары;
- бөлүккө ажылдап өөренири; бодунун бодалындан аңгыда эжиниң узел-бодалын база дыңнап, үнелеп билири; түңнел үндүрерде бодунуң бодалын тайылбырлап билири болгаш эш-өөрүнүн узел-бодалы- биле деңнештирип билири;

Өөреникчилерниң харылзажырынга хамаарыштыр билиглериниң хевирлеттинери:

- коммуникативтиг сорулгаларны дыңнакчыга тода, дорт, дес-дараалашкаа-биле медресэни, билигни чедирери;
- удур-дедир хыналда үезинде бот-боттарынга дузаны үезинде чедирип билири болгаш коммуникативтиг сорулгаларны шийтпирлээринге дылдың аргаларын чедимчелиг ажыглаары;
- бөлүк-биле ажыл үезинде чогуур айтырыгларны салып билири.

«Литературлуг номчулга» деп эртемни ооредиринин кол угланышышкыннары

«Литературлуг номчулга» деп эртемни эге школага ооредирин барымдаалаан ийи кол угланышышкыны бар:

- 1) чугаа болгаш номчулга ажыл-чорудулгазынын хевирлери;
- 2) уругларнын номчукчу ажыл-чорудулгазы.

Чугаа болгаш номчулга ажыл-чорудулгазынын хевирлери

Чугаа болгаш номчулга ажыл-чорудулгазынын хевирлери деп кезээнде тыва дыл болгаш торээн чугаа кичээлдеринге ажыглап турар хевирлернин ооредилгеге кол ужур-утказын илереткен:

Дыннаары (аудирование). Чечен чогаалдын янзы-буру жанрларын дыннап тургаш, шингээдири. Дыннаан чогаалынын кол утказын билири, кол болуушкуннарны айтып билири, болуушкуннун сайзырап келгенин дес-дараалаштырары; чогаалдын кол утказы; дыннаан чогаалында логиктиг харылзааларны тургузары. Дыннаан чогаалынга хамаарыштыр сеткил-сагыш хайнышышкынныг бодалды илередири.

Номчууру. Хемчээли болгаш жанрынын аайы-биле таарымчалыг чогаалдарны медреселдиг номчууру. Номчулганын сорулгазын угаап билири. Номчуурунун аргазы: будун состеп номчуур. Шын номчууру: чогаал номчулгазынын негелделерин сагывышаан, танывазы созуглелди чазыг чок номчууру. Номчуурунун дургени: созуглелдин утказын медреселдиг, илдик чок номчуур темпини уругга тургузары. Номчуурунун дургенин чоорту улгаттырары. Сорулгазын барымдаалап, номчуурунун хевирин шилири: ыткыр азы иштинде номчууру. Аянныг номчулга: созуглелдин утказынга дууштур орфоэпиянын база интонациянын негелделерин сагып, аянныг номчууру. Эге школага аянныг номчулгага алган билиглери кол ниити болгаш ортумаак долу школаларга чечен чогаалды чедишишкынниг шингээди алырынга улуг ужур-дузалыг.

Чугаалаары (аас чугаанын культуразы). Монолог – аас-биле чугаа илерединин бир хевири. Чугаанын хевирлери: тоожуушкун, тодарадып чугаалаары, угаап бодаары. Монологка чугаанын уран чечен аргаларын ажыглаары (синоним, антонимнер, деннелге, эпитет). Улуг эвес монолог чугааны тургузары: чогаал дугайында бодунун бодалы (маадырлары, болуушкуннар); план аайы-биле созуглелди аас-биле чугаалаары; угаап бодаан болгаш тодараткан элементилерни ажыглап, тоожаан аянныг аас-биле чогаадыг тургузары. Орус болгаш торээн чогаалында маадырларны деннээри (портрети, ажил-херектери).

Шулук чогаалынын уран номчулгазы (шээжи-биле номчулга).

Диалог чугаа, оон онзагайлары. Чугаалажып турар кижинин чугаазын дыннап база унелеп билири. Оске бодалды узе кирбейн дыннааш, бузуренчиг болгаш барымдаалыг харыыны бээри. Оске культуранын толээлекчизи-биле чугаалажып тургаш, чугаа этикединин домей болгаш ылгалдыг чуулдерин сагып, чугаалажып билири. Чогаалды сайгарып турда, диалогка киржири. Дыннаан (номчаан чуулунге бодунун хамаарылгазын илередин: бодалын созуглелди ажыглап тургаш, бадыткаары. Айтырыг салып билири, номчаан чуулунун утказынга хамаарыштыр айтырыгларга харыылап билири. Созуглелди кезектерге чарып, план тургузары. Созуглелди эдerti чугаалаары: кыска, долу, шилилгелиг.

Бижиири (бижимел чугаанын культуразы). Бижимел чугаанын негелделери. Бижимел чугаанын утказынын айыткан темага дуушкээ. Чогаалга хамаарыштыр берген айтырыглар аайы-биле кыска бижимел чугааны тургузары. Чоорту эдertiглер, кыска чогаадыглар (хостуг, тема аайы-биле, чурук-биле; тоожуушкун, тодарадып бижиир, угаап бодаар) бижиири.

Ооредилге болгаш эртем-нептеренгей созуглелдер-биле ажил. Ооредилге болгаш эртем-нептеренгей созуглелдер дугайында ниити билиг. Торээн дылынга ооредилге болгаш эртем-нептеренгей созуглелдерни шингээдип алыры. Ооредилге болгаш эртем-нептеренгей созуглелдерни медээ (информация) алырынын ундезини деп билип алыры. Ооредилге болгаш эртем-нептеренгей созуглелдернин кол утказын, дылынын уран-чечен аргаларын илередин. Созуглелди уткалыг кезектерге чарып, кезек бурузунун темазын тодараткаш, ат бээри. Созуглелде кол состерни ангылаары, созуглелди катап тургузар ажилдын планын тургузары. Тыва дылдын состери, сос каттыжышкыннары болгаш домактарын орус дылче очулдуруп билири.

Чечен чогаалдын созуглелдери-биле ажил. Чечен чогаалдын созуглелин оске хевирлерден ылгап билири. Созуглелдин адынын утказы-биле дугжуп турарын тодарадып билири. Аянныг номчурунун бугу аргаларын ажыглап, Чечен чогаалдын созуглелинин утказын эдerti чугаалаары (допчу, кыска, шилилгелиг). Чечен чогаалдын созуглелинин жанрын, кол утказын, сюжедин, композициязынын элементилерин тодарадыры. Созуглелди уткалыг кезектерге чарып, темазын тодараткаш, кол состери болгаш уран омур-хевирлерин тодарадыры. Созуглелдин планын ат домактары, айтырыг домактары азы тодаргай бодал хевирлиг тургускаш, кезек бурузунге ат берип билири. Маадырларнын характеристиказын кылган ажил-херектеринге, оске маадырларнын чугаазы азы авторнун характеристиказынга даянып, тургузуп билири, оларнын мозу-будуш талазы-биле шынарларын тодарадып билири. Маадырларнын кылган херектеринин чылдагааннарын унелеп билири болгаш бодунун хамаарылгазын илередин. Персонажтын характеристиказын тургузарда, портрет, интерьернин ужур-утказы. Маадырларнын ажил-херектерин чугаалап турар чуулдери-биле деннээри. Персонажтын чугаазы база авторнун созу. Созуглелде уран-чечен аргаларны тодарадып билири (уран омур-хевир, эпитет, деннелге, метафора, гипербола), оларнын кандыг сорулгалыг ажыглаттынганын тодарадыры. Бойдус чурумалы, оон чечен чугаанын созуглелинге ужур-утказы. Домей уткалыг торээн чогаалынын созуглелин орус чогаалдын созуглели-биле деннеп, оларнын домей база ылгалдыг чуулдерин, дылынын уран аргаларын деннээри. Созуглелге таарыштыр чураан чуруктарга чугаа тургузары.

Чечен чогаалдын билиглери. Чечен чогаалдын улегерлерин номчуп, сайгарып турда, таваржы берген литературлуг билиглери оореникчилерге тайылбырлаары.

Проза болгаш шулук чогаалы, оларны ылгап билири. Башкынын удуртулгазы-биле созуглелден дараазында литературлу билиглери тып билири: уран овор-хевир, жанр (аас чогаалдын биче хевирлери, улустун толу, авторлуг тоол, басня, чечен чугаа, тоожу, шулук). Сюжет, тема, чогаалдын тургузуу (композиция), кол утказы, кол бодалы, маадыр (персонаж), портрет, бойдус чурумалы, интерьер, синоним, антонимнер, эпитет, деннелге, гипербола, диригжидилге, ритм, рифма. Очулга.

Оореникчилернин ажил-чорудулгазынын хевирлери. Аянныг номчулга. Роль аайы-биле номчулга. Калбак чогаалдын узундузун ойнап коргузери. Номчаан чогаалынга даянып, бодунун созуглелин тургузары. Сос-биле чурулга. Эдертиг. Кыска чогаадыг. Тыва дылдан орус дылче, орус дылдан тыва дылче состер, сос каттыжышкыннары база домактарны очулдуары. Тыва-орус чоннарнын аас чогаалында домей тывызыктар, улегер домактар, чечен состернин чижектерин тывары. Бодунун тоолдары, улегер домактарын чогаадып тургузары. Тыва-орус чогаалдарны деннеп, оларда домей болгаш ылгалдыг чуулдерни тодарадыры.

Библиографтыг культура. Сумелээн данзыдан херек номун шилип билири. Номнун авторун, каасталгазын кылган чурукчун айтып, допчузу база номнун утказынын дугайында кыска тайылбырын (аннотация) тып билири. Номда чуруктарны чогаалдын тодаргай эпизоду-биле холбап билири.

«Литературлуг номчулга» деп эртемге сайгарар созуглелдернин кол темалары.

Улустун аас чогаалы. Орус база оске чоннарнын аас чогаалы. Тоолдар (дириг амытаннар дугайында, анаа тоолдар, дистинчек). Тоолчургу болгаш тоогу чугаалар. Аас чогаалынын биче жанрлары: тывызыктар, дурген-чугаалар, узун тыныш, когудуглер, улегер домактар, улустун ырлары, оюн удээн чугаалар дээш оон-даа оске. Авторлуг тоолдар. Тыва чоннун чаагай чанчылдары

Темалыг болуктер: Бистин торээн чуртувус, Кус, Школа, сагылга-чурум болгаш ог-буле, Кыш, Киж, бойдус, экология, кадыкшыл, Час, Амыдырал болгаш куш-ажыл, Чай. Байырлалдар болгаш тураскаалдыг хуннер.

Программанын шактарга хуваалдазы

№	темазы	шагы
1	Экии, литературлуг номчулга!	1
2	Улустун аас чогаалынын биче хевирлери.	2
3	Ооренип оорен.	2
4	Чылдын уелери. Тодуг–догаа кузумейни.	2
5	Эки кылган ажил элечетпес алдар.	3
6	Хоктуг ужуралдар, солун болуушкуннар.	3
7	Бойдустун чажыттары.	3

8	Чылдын уелери. Аккыр харлыг кыжым.	4
10	Бойдуска хумагалыг болуулу!	3
12	Авторлуг тоолдар.	4
13	Торээн чуртум камгалакчылары.	4
14	Улус аразындан ие караа чымчак.	4
15	Чылдын уелери. Хоглуг чазым.	4
16	Улустун аас чогаалы. Тоолдар.	4
17	Бистин бичии оннуктеривис.	4
18	Тоогу болгаш тоолчургу чугаалар.	4
19	Ойнаксанчыг оюннарым.	3
20	Кижиге болуру чажындан.	4
21	Оске чоннарнын аас чогаалы.	4
22	Чонум чаагай ёзу чанчылдары.	2
23	Чылдын уелери. Чараш чайым.	2
Шупту шагы		66

Уругларнын номчукчу ажил-чорудулгазы

«Уругларнын номчукчу ажил-чорудулгазы» деп кезээнге оореникчилернин номчуур чогаалдарынын шилилге принциптерин боттандылар. Оларнын иштинде кол принцип – сонуургал, дыл, тема база кодурген айтырыгларынын аайы-биле билдингир болуру. Эге школанын оореникчилеринин номчуур ужурулуг чогаалдарын тодарадып тура, жанр аайы-биле чуул-буру болгаш кижизидикчи ужуру-уткалыг болурун сагаан. Номчуур ужурулуг чогаалдарны тодарадып тура, тыва болгаш оске чоннарнын аас чогаалдарынын улегерлерин, тыва база орус уруглар чогаалынынын алдын фондузун тургузуп турар чогаалдарны кириген.

«Номчулга болгаш чугаа сайзырадылгазы» деп бөлүк.

Планнаттынган түңнел:

- аңгы-аңгы сөзүглелдерни ыткыр дыңзыг аянынг номчулга, иштинде номчулга болгаш дыңнап турар уеде уткаларын шын медреселдиг билип алыры; оларнын онзагай шынарларын (уран-чечен, эртем-популярлыг, тайылбырнын), сөзүглелдернин кол

уткаларын болгаш кол маадырларын; утка аайы-биле айтырыгларга харыылап билири; болуушкуннарның чурумун тодарадып билири; номчаан азы дыңнаан өөредиглиг, эртем-популярлыг болгаш уран-чечен сөзүглелдерге айтырыгларны салып билири.

Бердинген түңнелдерниң чедип алырының билии:

-сөзүглелдерниң аңгы-аңгы хевирлериниң шынарларын тодарадыры;

-номчаан азы дыңнаан сөзүглелиниң кол утказын, кол маадырларын, сөзүглелдин утказынга хамаарышкан айтырыгларга харыылап тургаш, болуушкуннарның чурумун тодарадып билири;

-сөзүглелдин утказынга хамаарышкан айтырыгларны салып билири.

Номчулгага болгаш чугаа сайзырадылгазынга өөреникчилерниң кол билиглери, мергежилдери болгаш чаңчылдары

3-ку классты доозуп тура уруглар дараазында чуулдерни билген турар ужурлуг:

- Созуглелде пауза, интонация болгаш номчулганын темпизин барымдаалап меделдиг аянныг номчуур.
- Созуглелде чугула утка илередир состу тып билир.
- Диалогту аянныг рольдап номчуур.
- Созуглел-биле ажыл. Созуглелдин кезектерин, чогаалда болуушкуннарнын дес-дараалашкаан болгаш утка талазы-биле харылзаазын тодарадып билир. Башкы дузазы-биле созуглелдин планын тургузуп билир. Номчаан чуулунун утказын делгередир допчулап чугаалап билир. Болуушкуннун чылдагаанын шын тып билир.
- Янзы-буру чуруктарнын хевирлеринге кыска чугааны тургузуп билири.
- Чаа словарь состерин тайылбырлап билири.

«ЛИТЕРАТУРЛУГ НОМЧУЛГА» ДЕП ЭРТЕМНИН МАТЕРИАЛ-ТЕХНИКТИГ ХАНДЫРЫЛГАЗЫ

Ук эртемни ооредип турда, албан турар ужурлуг чуулдер:

1. Чижек программа база авторлуг программаларже кирген чогаалдарнын созуглелдеринин экземплярылары четче санныг турар ужурлуг.
2. Эге школанын библиотеказынын фондузунга албан турар ужурлуг документилен болгаш номнар:
 - авторлуг программалар;
 - Россия Федерациязынын ооредилге болгаш эртем яамызынын сумелээн ооредилге номнары болгаш оларнын данзызы;
 - Россия Федерациязынын ооредилге болгаш эртем яамызынын сумелээн ооредилге номнарынын комплектилен;
 - «Литературлуг номчулга» деп эртемни башкылаарда ажыглаар методиктиг сумелер;
 - оореникчилер-биле ажылдап тургаш, ажыглаар янзы-буру карточкалар;
 - дузалал литература (справочниктер, словарьлар, энциклопедиялар дээш оон-даа оске).
3. Амгы уенин негелдези-биле турар ужурлуг чуулдер:
 - ооредилге-техниктиг херекселдер;
 - янзы-буру коргузуг материалдары (электроннуг таблицаалар);
 - мультимедийлиг компьютер;
 - принтер;

Ооредилге программазы	Э.Д.Ондар «Эге класстарга номчулга программазы»
Ооредилге номнары	Л.С.Кара-оол «Литературлуг номчулга» 3 класска, Кызыл-2013ч
Башкыларга методиктиг пособиелер	Методиктиг сумелер, кичээлдин технологтуг карталары
Будун чылда шагы	68 ш
Неделяда шагы	2 ш

3-ку класска литературлуг номчулгага календарь-темалыг план (68 шак)

№	Кичээлдин темазы	шагы	уези	
			план	факт
Экии, литературлуг номчулга! 1ш				
1	Моорей «Угаангырлар, саынгырлар»	1	05.09	
Улустун аас чогаалынын биче хевирлери 5 ш				
2	Е.Танова Шулук Тыва черге йорээл	1	08.09	
3	Тывызыктар	1	12.09	
4	Улегер домактар	1	15.09	
5	Оюн удээн чугаалар	1	19.09	
6	Узун-тыныш	1	22.09	
Ооренип оорен 4 ш				
7	С. Сурун-оол Аккырмаа биле 2	1	26.09	
8	Н.Носов Бодалганы бодааным	1	29.09	
9	Е.Танова Ийи 2	1	03.10	
10	Ч. Ондар Эдилелдин ээзинде	1	06.10	
Чылдын уелери. Тодуг-догаа кузумейни 2 ш				
11	О.Сагаан-оол Куску аргага. Ч.Ондар Кыштын тыныжы	1	10.10	
12	Э. Кечил-оол Кайгамчыктыг картошкам	1	13.10	
Эки кылган ажыл-элеп читпес алдар 3ш				
13	Ю.Кунзегеш Шартылаа биле кымыскаяк	1	17.10	
13	О.Сувакпит Арзылан биле пар	1	20.10	
15	О.Сувакпит Салааларым	1	24.10	
Хоглуг ужуралдар, солун болуушкуннар 3 ш				
16	К-Э Кудажы Мыйыт	1	27.10	
17	С.Сурун-оол Ууттунмас тоорук	1	31.10	
18	Класстан дашкаар номчулга. С.Пюрбю Шынаппайнын чугаалары	1	10.11	
Бойдустун чажыгтары 3ш				
19	М.Пришвин Алдын шынаа. С.Комбу Чогум чул ол уруглар?	1	14.11	
20	С.Сурун-оол Хек	1	17.11	
21	Г.Скребицкий Куштарнын медээзи	1	21.11	
Аккыр харлыг кыжым 6ш				
22	Б.Ховенмей Кыш, М. Кенин-Лопсан Кыштын шулукчузу	1	24.11	
23	А.Пушкин Кыш. М.Кенин-Лопсан Харжыгаш	1	28.11	
24	Л.Толстой Ак кодан	1	01.12	
25	Л.Чадамба Соок-Ирей	1	05.12	
26	Чогаадыг Кышкы чурумал	1	08.12	
27	Бистин проективис Кыштын онзагай демдектери	1	12.12	
Бойдуска хумагалыг болуулу 5ш				
28	М.Кенин-Лопсан Оскус ангыр	1	15.12	
29	Ч.Кара-Куске Хурээлелди камгаланар!	1	19.12	
30	О.Сувакпит Эмнеп алган	1	22.12	
31	Класстан дашкаар номчулга. Чоннун эскериглери. Бойдустун болуушкуннары	1	25.12	
32	Проект Мээн торээн чуртум	1	29.12	
Авторлуг тоолдар 6 ш				

33	С.Пюрбю Сагынгыр куске	1	09.01	
34	С.Маршак Угаанныг куске	1	12.01	
35	С.Пюрбю Кажар диин	1	16.01	
36	С.Пюрбю Оптуг Чыккылаа	1	19.01	
37	Т. Кызыл-оол Багай чанчыл	1	23.01	
38	Т. Кызыл-оол Бодаган	1	26.01	
Улустун аас чогаалы. Тоолдар 3ш				
39	Тыва улустун тоолу Чыраа-Кулун	1	30.01	
40	Тыва улустун тоолу Хам бору биле шинчээчи бору	1	02.02	
41	Тыва улустун тоолу Хараган бажында дук	1	06.02	
Бистин бичи оннуктеривис 3ш				
42	К.Ондар Мени таныыр. С.Комбу Сайдаяк	1	09.02	
43	О.Сагаан-оол Оол биле кушкаш	1	13.02	
44	О. Сагаан-оол Элик оглу	1	16.02	
Торзэн чуртум камгалакчылары 2 ш				
45	Э. Кечил-оол Шолалатканым. А.Барто Ийи алышкы	1	20.02	
46	Бистин проективис. Бистин ачаларывыс (акыларывыс)- Ада чуртувустун камгалакчылары	1	23.02	
Улус аразындан ие кара чымчак 3ш				
47	Б.Ховенмей Ием холлу. С.Тока Ававыс чокта	1	27.02	
48	Э. Кечил-оол Ава созун дыннавака	1	01.03	
49	Чогаадыг Мээн авам	1	05.03	
Тоогу болгаш тоолчургу чугаалар 3ш				
50	Тоогу чугаа Дуза дилээн адыг	1	12.03	
51	Аскыр дагаа чуге дан бажында алгырар апарганыл? (тоолчургу чугаа)	1	15.03	
52	Дээлдиген уну (тоолчургу чугаа)	1	19.03	
Чылдын уелери. Хоглуг чазым 2 ш				
53	О.Сагаан-оол Онза уе	1	22.03	
54	Л. Чадамба Часкы тарылга	1	26.03	
Ойнаксанчыг оюннарым 2ш				
55	Ч. Кара-Куске Чылгылаар мен. Чунгу	1	29.03	
56	А. Шоюн Таныжылга	1	09.04	
Кижиге болуру чажындан 3ш				12.04
57	С. Сурун-оол Шериг-оолдун олчазы	1	16.04	
58	Ч. Кара-Куске Алышкылар	1	19.04	
59	И.Крылов Чаан болгаш Моська. Л.Толстой Ошку биле бору	1	23.04	
Оске чоннарнын аас чогаалы 2 ш				
60	Бят чок крокодил (кхмер тоол)	1	26.04	
61	Ийи элчиген (кыргыз улустун тоолу)	1	30.04	
Чонум чаагай езу-чанчылдары 3ш				
62	К-Э. Кудажи Танды кежи	1	07.05	
63	М. Кенин-Лопсан Мунгашталган балыктар	1	14.05	
64	Е. Танова Артыш	1	17.05	
Чылдын уелери. Чараш чайым 4ш				
65	Л.Чадамба Каас уе. С.Сурун-оол Чодураа	1	21.05	
66	С.Сарыг-оол Чайлагга. Э.Кечил-оол Солун чайым	1	24.05	
Ниити шагы:		66		